

Bartosz Bartniczak

NARODOWY FUNDUSZ OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ JAKO PODMIOT UDZIELAJĄCY POMOCY PUBLICZNEJ*

1. Wstęp

Pojęcie pomocy publicznej nie jest jednakowo definiowane. Jedną z najpopularniejszych definicji jest ta mówiąca, że za pomoc publiczną uważa się wszelką korzyść osiągniętą przez przedsiębiorstwa lub podmioty publiczne ze środków publicznych, która nie jest rekompensowana wzajemną usługą podmiotu uprzywilejowanego [1, s. 9]. Inna popularna definicja mówi, że pomoc publiczna, czyli pomoc państwa dla przedsiębiorstw, oznacza korzyść finansową o charakterze nieekwiwalentnym przyznaną podmiotom gospodarczym przez rząd lub jego agendę, która to korzyść zniekształca lub grozi zniekształceniem konkurencji w handlu [4, s. 278].

Mówiąc o pomocy publicznej na ochronę środowiska można posłużyć się definicją zaproponowaną przez prof. Stanisława Czaję, który stwierdził, że przez pojęcie pomocy publicznej rozumieć można współudział lub udział instytucji publicznych w konceptualno-logistycznym i realizacyjnym wymiarze przedsięwzięć podejmowanych w zakresie szeroko rozumianej ochrony środowiska przyrodniczego. Udział oznacza pełną partycypację danej instytucji bez współuczestnictwa innych podmiotów. Jest to pełna realizacja zasady subsydiarności, a pomoc publiczna łączy się z umożliwieniem danej grupie społecznej czy społeczności lokalnej realizacji danego przedsięwzięcia lub ze stworzenia możliwości korzystania z danego komponentu (waloru) środowiska przyrodniczego na podstawie innych niż ekonomiczne kryteriów (np. na kryterium jednakowych szans czy egalitaryzmu dystrybucyjnego). Współudział natomiast dotyczy sytuacji, w której część zasobów (środków) pochodzi z innych niż publiczne źródła [2, s. 44].

Na wszystkie podmioty udzielające przedsiębiorcom pomocy publicznej nałożone zostały obowiązki sprawozdawcze. Wynikały one z wejścia w życie od 1 stycznia 2001 r. ustawy o warunkach dopuszczalności i nadzorowania pomocy publicznej dla przedsiębiorców [15]. Jednym z podmiotów udzielających pomocy

* Praca naukowa finansowana ze środków budżetowych na naukę w latach 2005-2006 jako projekt badawczy.

publicznej na ochronę środowiska jest Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW).

NFOŚiGW może przeznaczać pomoc publiczną tylko i wyłącznie na cele związane z ochroną środowiska. Cała udzielona przez Fundusz pomoc została zaklasyfikowana jako pomoc horyzontalna, czyli taka, która jest udzielana przedsiębiorcom bez względu na to, na jakim obszarze kraju prowadzą działalność i do jakiego sektora należą. Narodowy Fundusz udziela pomocy na podstawie ustawy Prawo ochrony środowiska [12]. Tylko w dwóch przypadkach w 2002 r. pomocy udzielono na podstawie ustawy Ordynacja podatkowa [14].

Celem niniejszego artykułu jest dokonanie analizy pomocy publicznej udzielonej przez NFOŚiGW w latach 2001-2003, ukazanie zmian w strukturze tego wsparcia i próba oceny udzielonego wsparcia.

2. Pomoc publiczna na cele związane z ochroną środowiska udzielona przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w latach 2001-2003

Ze sprawozdań publikowanych przez Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów możemy się dowiedzieć, że pomoc publiczna w ochronie środowiska była udzielana głównie przez cztery podmioty (tab. 1).

Tabela 1. Pomoc publiczna na ochronę środowiska według instytucji udzielających pomocy (w mln zł)

Wyszczególnienie	2001	2002	2003	Razem	Struktura %
Ministerstwo Środowiska	1,9	602,5	963,2	1567,6	51,7
NFOŚiGW	53,6	42,6	293,7	389,9	12,9
WFOŚiGW	35,8	65,6	66,9	168,3	5,5
WIOŚ	–	–	907,7	907,7	29,9
Razem	91,3	710,7	2231,5	3033,5	100,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie [6; 7; 8].

W analizowanym okresie pomoc udzielona przez NFOŚiGW stanowiła prawie 13% całkowitej pomocy w tym sektorze. Należy również wspomnieć, że pewnej pomocy publicznej w ochronie środowiska udzielili wójtowie, burmistrzowie czy też prezydenci miast.

Podmiotem jednak, który udzielił najwięcej pomocy publicznej, było Ministerstwo Środowiska. Pomoc przez nie udzielona stanowiła prawie 52% całkowitej udzielonej pomocy. Należy jednak zauważyć, że pomoc ta była udzielona głównie w formie subsydiów podatkowych i była rezultatem umorzenia przedsiębiorstwom górnictwa węgla kamiennego wszystkich należnych opłat eksploatacyjnych. Umorzenie to nastąpiło w wyniku wejścia w życie ustawy o restrukturyzacji węgla kamiennego w latach 2003-2006 [13].

W analizowanym okresie pomoc publiczną udzielono w 573 przypadkach (tab. 2).

Tabela 2. Ilość i struktura pomocy udzielonej beneficjentom według ich statusu prawnego w latach 2001-2003

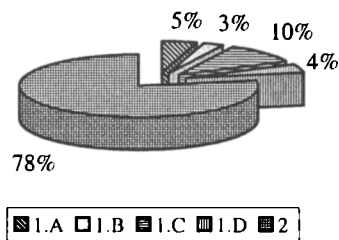
Forma prawna przedsiębiorcy	2001		2002		2003	
	liczba umów	%	liczba umów	%	liczba umów	%
1.A – przedsiębiorstwa państwowe	8	4,2	7	3,8	10	5,1
1.B – spółki Skarbu Państwa	8	4,2	5	2,6	3	1,5
1.C – spółki j.s.t.	24	12,6	37	19,9	16	8,2
1.D – spółki z dominacją podmiotów publicznych	4	2,1	7	3,8	13	6,6
2 – przedsiębiorcy prywatni	147	76,9	130	69,9	154	78,6
Razem	191	100,0	186	100	196	100,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie [5; 10; 11].

Analizując te przypadki pod kątem formy prawnej beneficjenta, wyróżniono cztery grupy beneficjentów zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 11 sierpnia 2004 r. w sprawie sprawozdań o udzielonej pomocy publicznej oraz sprawozdań o zaległych należnościach przedsiębiorców z tytułu świadczeń na rzecz sektora finansów publicznych [9]: przedsiębiorstwa państwowe (1.A), jednoosobowe spółki Skarbu Państwa (1.B), spółki będące w 100% własnością jednostek samorządu terytorialnego (1.C), spółki akcyjne lub spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, w stosunku do których Skarb Państwa, jednostka samorządu terytorialnego oraz państwowa lub komunalna jednostka organizacyjna są podmiotami dominującymi (1.D), i przedsiębiorcy prywatni, w tym wspólnicy spółki cywilnej, osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą oraz przedsiębiorcy nie należący do kategorii wymienionych wcześniej (2).

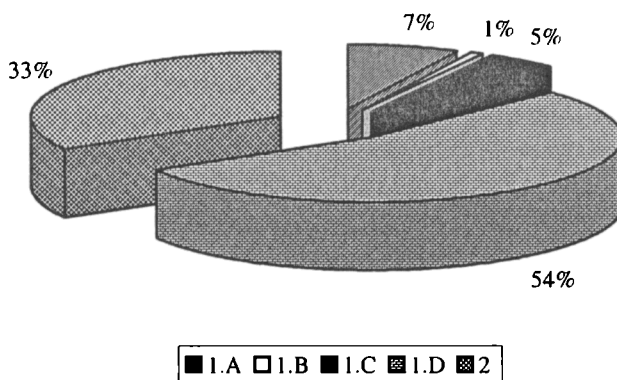
Pomoc udzielona ze źródeł NFOŚiGW w analizowanym okresie trafiała głównie do ostatniej grupy przedsiębiorstw, czyli do przedsiębiorców prywatnych (rys. 1). Przedsiębiorców z tej grupy dotyczyło 78% wszystkich przypadków udzielonej pomocy publicznej. Najmniej umów natomiast dotyczyło jednoosobowych spółek Skarbu Państwa.

Najwięcej, jeśli chodzi o wielkość udzielonej pomocy, otrzymały spółki, w stosunku do których Skarb Państwa lub jednostki samorządu terytorialnego są jednostkami zależnymi (rys. 2). Inaczej było tylko w 2003 r., kiedy aż 64% udzielonej pomocy trafiło do przedsiębiorstw z tej grupy. Wpływ na to miało udzielenie preferencyjnej pożyczki w wysokości ponad 88,7 mln zł Południowemu Koncernowi Energetycznemu SA, co stanowiło blisko 57,4% kwoty przekazanej przedsiębiorstwom z tej grupy w 2003 r. (tab. 3).

Rys. 1. Struktura ilościowej pomocy udzielonej beneficjentom według ich statusu prawnego w latach 2001-2003

Źródło: opracowanie własne na podstawie [5; 10; 11].

Rys. 2. Struktura wielkości pomocy udzielonej beneficjentom według ich statusu prawnego w latach 2001-2003

Źródło: opracowanie własne na podstawie [5; 10; 11].

Rok 2003 był także rekordowy, jeśli chodzi o ogólną kwotę pomocy udzielonej przez NFOŚiGW. W tym roku udzielono ponad 71% pomocy z analizowanego okresu. Rok ten był również rekordowy pod względem całkowitej kwoty udzielonej pomocy publicznej w Polsce. Wszystkie podmioty udzielające pomocy przekazały w tym roku ponad 28,6 mld zł, co stanowiło 3,5% PKB. Dla porównania – w 2002 r. udzielono pomocy publicznej na kwotę blisko 10,3 mld zł, co stanowiło 1,3% PKB. Przyznanie tak wielkiej kwoty wynikało z tego, że rok 2003 był ostatnim rokiem przed przystąpieniem Polski do Unii Europejskiej, a więc nie obowiązywały jeszcze rygorystyczne przepisy regulujące kwestie udzielania pomocy publicznej.

Tabela 3. Wielkość i struktura pomocy udzielonej beneficjentom według ich statusu prawnego w latach 2001-2003

Forma prawna	2001		2002		2003	
	wielkość pomocy (tys. zł)	%	wielkość pomocy (tys. zł)	%	wielkość pomocy (tys. zł)	%
1.A – przedsiębiorstwa państwowe	18 196,0	34,0	3 513,3	8,2	2 951,1	1,2
1.B – spółki Skarbu Państwa	1 284,4	2,4	3 541,9	8,3	1 258,6	0,5
1.C – spółki j.s.t.	7 721,6	14,4	10 883,1	25,6	5 710,0	2,4
1.D – spółki z dominacją podmiotów publicznych	3 704,2	6,9	4 824,1	11,3	154 624,4	64,5
2 – przedsiębiorcy prywatni	22 690,1	42,3	19 846,9	46,6	75 412,8	31,4
Razem	53 596,3	100	42 609,3	100,0	239 956,9	100,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie [5; 10; 11].

Najwięcej umów zawarto z przedsiębiorcami, których można zaklasyfikować do grupy małych przedsiębiorców (tab. 4). W latach 2001 i 2002 było to ponad 60% umów, a w 2003 r. ponad 50%.

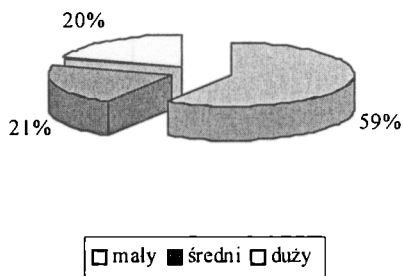
Tabela 4. Ilość i struktura udzielonej pomocy według wielkości przedsiębiorcy w latach 2001-2003

Wyszczególnienie	2001		2002		2003	
	liczba umów	%	liczba umów	%	liczba umów	%
Mały przedsiębiorca	115	60,2	121	65,1	100	51,0
Średni przedsiębiorca	41	21,5	38	20,4	42	21,4
Duży przedsiębiorca	35	18,3	27	14,5	54	27,6
Razem	191	100,0	186	100,0	196	100,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie [12; 13; 14].

Preferowanie małych przedsiębiorców przy zawieraniu umów dotyczących pomocy publicznej jest zgodne z polityką Unii Europejskiej, kładącej duży nacisk na wspieranie tych przedsiębiorstw, które w głównej mierze przyczyniają się do rozwoju gospodarczego danego kraju, a jednocześnie mają duże trudności ze zdobyciem środków na swą działalność na rynku komercyjnym. Strukturę udzielonego wsparcia według wielkości beneficjenta ukazano na rys. 3.

Niestety, jeśli weźmiemy pod uwagę wielkość udzielonej pomocy, to zauważymy, że najwięcej otrzymały podmioty zaklasyfikowane do grupy dużych (tab. 5). W 2003 r. pomoc udzielona przedsiębiorcom z tej grupy stanowiła ponad 87% całkowitej pomocy.

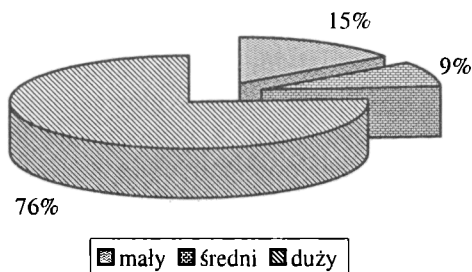
Rys. 3. Struktura ilościowa pomocy udzielonej beneficjentom według ich wielkości w latach 2001-2003

Źródło: opracowanie własne na podstawie [5; 10; 11].

Tabela 5. Wielkość i struktura udzielonej pomocy ze względu na wielkość przedsiębiorcy w latach 2001-2003

Wyszczególnienie	2001		2002		2003	
	wielkość pomocy (tys. zł)	%	wielkość pomocy (tys. zł)	%	wielkość pomocy (tys. zł)	%
Mały przedsiębiorca	14 119,1	26,3	18 234,4	42,8	17 738,0	7,4
Średni przedsiębiorca	7 528,7	14,1	11 049,1	25,9	12 982,9	5,4
Duży przedsiębiorca	31 948,5	59,6	13 325,8	31,3	209 236,0	87,2
Razem	53 596,3	100,0	42 609,3	100,0	239 956,9	100,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie [5; 10; 11].

Rys. 4. Struktura wielkości pomocy udzielonej beneficjentom według ich wielkości w latach 2001-2003

Źródło: opracowanie własne na podstawie [5; 10; 11].

W całym analizowanym okresie małym przedsiębiorcom przekazano tylko 15% pomocy, natomiast tym zaklasyfikowanym do grupy dużych ponad 76%

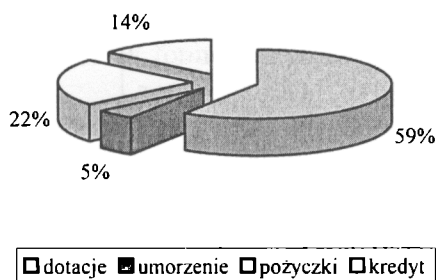
(rys. 4). Na jedną umowę pomocy publicznej udzieloną małemu przedsiębiorcy przypadało średnio 149,1 tys. zł. Natomiast w przypadku umów ze średnimi przedsiębiorcami na jedną umowę przypadało 260,8 tys. zł. W przypadku dużych przedsiębiorstw na jedną umowę przypadało prawie 2,2 mln zł.

Pomoc udzielana przez NFOSiGW w analizowanym okresie była udzielana w sześciu formach (tab. 6). Liczby dotacji w latach 2001 i 2003 były prawie takie same, natomiast w 2002 r. było ich mniej (ponad 40%). Systematycznie natomiast zmniejszała się liczba umów w postaci kredytów preferencyjnych.

Tabela 6. Ilość i struktura pomocy udzielonej beneficjentom według postaci pomocy w latach 2001-2003

Wyszczególnienie	2001		2002		2003	
	liczba umów	%	liczba umów	%	liczba umów	%
Dotacje	111	58,1	78	41,9	113	57,7
Umorzenie części należności	5	2,6	8	4,3	13	6,6
Pożyczki preferencyjne	33	17,3	19	10,2	51	26,0
Kredyt preferencyjny	40	20,9	61	32,8	13	6,6
Dopłaty do oprocentowania kredytów bankowych	2	1,1	18	9,7	6	3,1
Odroczenie płatności podatku	–	–	2	1,1	–	–
Razem	191	100,0	186	100,0	196	100,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie [5; 10; 11].

Rys. 5. Struktura ilościowa pomocy udzielonej beneficjentom według formy pomocy w latach 2001-2003

Źródło: opracowanie własne na podstawie [5; 10; 11].

Biorąc pod uwagę cały analizowany okres, można zauważyć, że prawie 60% umów były to umowy dotacji, następną grupę stanowiły pożyczki, kredyty oraz

umorzenia (rys. 5). Widać z tego, że pomoc udzielona w formach zwrotnych stanowiła 36% wszystkich umów.

Analiza kwotowa form udzielonej pomocy wskazuje prawie 4-krotne zmniejszenie się pomocy udzielonej w formie dotacji (tab. 7). Jest to zjawisko pozytywne, ponieważ dotacje uważane są za instrumenty nieefektywne w długim okresie – działania ekologiczne podmiotów w takiej perspektywie i tak najprawdopodobniej byłyby zrealizowane bez subwencjonowania. Wprawdzie dzięki dotacjom maleje szkodliwość działań pojedynczych podmiotów, ale dotacje poprawiają warunki uzyskania zysku, przez co przyciągają do branży nowe przedsiębiorstwa. Wskutek tego zwiększa się podaż branży dotowanej, co może prowadzić do zwiększenia sumarycznych zanieczyszczeń. Ponadto niektórym podmiotom może się opłacać rozpoczynanie produkcji od wyższego poziomu zanieczyszczeń, gdyż wtedy dostaną większe dotacje. Pośrednio dotacje mogą hamować postęp w dziedzinie technologii ograniczania zanieczyszczeń (ponieważ ich wdrożenie może oznaczać utratę dotacji). Stosowanie dotacji może również naruszać zasadę równych szans wszystkich podmiotów gospodarczych w dostępie do środków publicznych [3, s. 333].

Tabela 7. Wielkość i struktura pomocy udzielonej beneficjentom według formy pomocy w latach 2001-2003

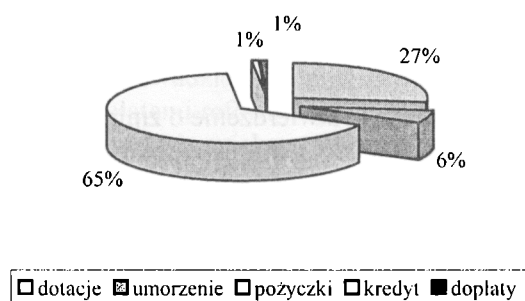
Wyszczególnienie	2001		2002		2003	
	wielkość pomocy (tys. zł)	%	wielkość pomocy (tys. zł)	%	wielkość pomocy (tys. zł)	%
Dotacje	37 339,4	69,7	9 096,0	21,3	41 839,2	17,5
Umorzenie części należności	756,6	1,4	1 389,5	3,3	16 083,8	6,7
Pożyczki preferencyjne	13 843,0	25,8	22 187,0	52,1	179 077,9	74,6
Kredyt preferencyjny	1 572,7	2,9	2 629,7	6,2	999,5	0,4
Dopłaty do oprocentowania kredytów bankowych	84,6	0,2	7 306,7	17,1	1 956,5	0,8
Odroczenie płatności podatku	0	0	0,4	0,0	0	0
Razem	53 596,3	100	42 609,3	100	239 956,9	100

Źródło: opracowanie własne na podstawie [5; 10; 11].

Za zjawisko pozytywne i pożądane w kontekście zgodności systemu finansowania ochrony środowiska z regułami gospodarki rynkowej należy uznać także stopniowe przekształcanie się pozabudżetowych celowych funduszy ekologicznych w instytucje finansowe o charakterze rewolwingowym, a więc opierające swą działalność pożyczkową czy kredytową na recyrkulacji dochodów własnych. Tak

się dzieje wtedy, gdy coraz większa część dochodów bieżących pochodzi ze spłat wcześniej udzielanych pożyczek i ich oprocentowania oraz z zysków osiąganych dzięki różnym operacjom prowadzonym w ramach aktywnej polityki finansowej, przy zmniejszającym się znaczeniu bieżącego zasilania finansowego wpłatami z tytułu opłat i kar ekologicznych [3, s. 327]. W analizowanym okresie nastąpił 3-krotny wzrost wartości pomocy udzielonej w formie pożyczek.

Biorąc pod uwagę cały analizowany okres, można zauważyć, że aż 65% pomocy stanowiły pożyczki preferencyjne (rys. 6). Następną grupę stanowiły dotacje. Na takim samym poziomie kształtowała się wielkość udzielonych kredytów preferencyjnych oraz umorzenia części zaległości. Pożyczka preferencyjna była średnio udzielana w wysokości prawie 2,1 mln. Umowa umorzenia średnio opiewała na kwotę 701,2 tys. zł. Natomiast średnia przyznana dotacja wynosiła 292,3 tys. zł.

Rys. 6. Struktura wielkości pomocy udzielonej beneficjentom według formy pomocy w latach 2001-2003

Źródło: opracowanie własne na podstawie [5; 10; 11].

Podsumowując, można powiedzieć, że w analizowanym okresie dominowała pomoc udzielana w formie dotacji. Była ona jednak bardzo rozdrobniona. Natomiast mniej umów zawarto w formie pożyczek preferencyjnych, jednak na większe kwoty.

W 2003 r. spośród 196 przypadków udzielenia pomocy publicznej 36 zostało udzielonych na podstawie 3 programów pomocowych opracowanych przez Fundusz, a zaakceptowanych przez prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów. Stosowanie programów pomocowych umożliwia udzielanie pomocy bez konieczności indywidualnego opiniowania każdego przypadku przez prezesa UOKiK. Były to programy nazwane: „Nowe inwestycje służące poprawie stanu środowiska” „Ochrona wód przed zanieczyszczeniem”, „Ochrona powietrza przed zanieczyszczeniem”, „Oszczędzanie surowców i energii” Pomoc udzielona na podstawie programów pomocowych stanowiła ponad 85% całkowitej pomocy w tym roku.

Chcąc określić przeciętnego statystycznego beneficjenta pomocy publicznej udzielanej ze środków NFOŚiGW ze względu na liczbę zawartych umów, można

powiedzieć, że jest to mały, prywatny przedsiębiorca, któremu udzielono pomocy w formie dotacji.

Jeśli się weźmie pod uwagę wielkość udzielonej pomocy, to obraz będzie zupełnie inny. Pomoc ta, w postaci pożyczki, została udzielona spółce zależnej od Skarbu Państwa lub jednostki samorządu terytorialnego, będącej dużym przedsiębiorstwem.

3. Podsumowanie

W analizowanym okresie, czyli w latach 2001-2003, rozpoczęto realizację sformułowanych przez kraje członkowskie Unii Europejskiej na szczycie w Lizbonie postanowień zawartych w strategii lizbońskiej. Jednym z nich była reorientacja udzielanej pomocy publicznej w kierunku przeznaczania jej m.in. na ochronę środowiska, co nadałoby pomocy publicznej charakter stymulujący rozwój społeczno-gospodarczy.

W strategii tej zawarto również stwierdzenie o zmianie kierunku przeznaczania pomocy publicznej. Zamiast pomocy sektorowej, państwa członkowskie powinny udzielać pomocy na cele horyzontalne, do których zaliczana jest również ochrona środowiska. Pomoc, której udzielił NFOŚiGW, była pomocą horyzontalną i w analizowanym okresie wielkość tej pomocy zwiększała się. Było to więc zjawisko pozytywne i zgodne z priorytetami Unii Europejskiej.

Formy udzielonego wsparcia można również podzielić ze względu na to, czy są to bezpośrednie wydatki Narodowego Funduszu, czy też jest to uszczuplenie wpływów do jego budżetu. Mówiąc inaczej, możemy te formy podzielić na bezpośrednie i pośrednie. W badanym okresie ponad 95% udzielonej pomocy były to bezpośrednie wydatki, natomiast tylko niecałe 5% stanowiło uszczuplenie wpływów do budżetu Narodowego Funduszu. Porównując te proporcje z ogólnymi tendencjami w sposobie finansowania pomocy publicznej, gdzie tylko ok. 24% to wydatki bezpośrednie, można to uznać także za zjawisko pozytywne.

Należy również pamiętać, że analizowany okres poprzedzał członkostwo w Unii Europejskiej. Fakt ten powodował, że w okresie tym starano się zapewnić jak najlepszą pozycję konkurencyjną krajowym przedsiębiorstwom, m.in. przez udzielanie pomocy publicznej. Można przypuszczać, że w następnych latach w związku z przystąpieniem Polski do Unii Europejskiej oraz przejściem przez Komisję Europejską kontroli udzielania pomocy publicznej istotnie zmienia się wartość pomocy i jej struktura.

Pomoc publiczna odgrywa ważną rolę w realizacji przedsięwzięć proekologicznych w Polsce. Wynika to nie tylko z funkcji jaką pełni we współczesnej gospodarce system finansów publicznych i redystrybucji produktu narodowego brutto. Pomoc publiczna w zakresie ochrony środowiska przyrodniczego jest ważna także ze względu na istnienie dużych zaległości (terenów zdegradowanych) z okresu gospodarki centralnie sterowanej, czyli tzw. hipoteki ekologicznej, ze

względem na konieczność przejmowania zobowiązań ekologicznych podmiotów bankrutujących w ramach mechanizmu konkurencji rynkowej, czy też pojawiających się nowych wyzwań w zakresie szeroko rozumianej ochrony środowiska przyrodniczego. Pomoc publiczna jest również ważna dla tych społeczności lokalnych i regionów, które nie są w stanie samodzielnie odrobić istniejących zaległości i pokonać barier, zwłaszcza zasobowych. Rola pomocy publicznej jest istotna także w kontekście praw własności. Większość komponentów środowiska przyrodniczego ma i powinna mieć charakter dóbr publicznych, co oznacza swobodny dostęp do nich każdego człowieka i konieczność generowania na ich ochronę i utrzymanie odpowiednich zasobów ekonomicznych, które mogą pochodzić ze środków publicznych [2, s. 13].

Dokonując analizy pomocy publicznej udzielonej przez Narodowy Fundusz, nie można pominąć kwestii dalszego funkcjonowania podmiotów udzielających tego rodzaju wsparcia. Ewentualne zmiany w tym systemie mogą mieć bardzo duży wpływ na możliwości udzielania pomocy publicznej na ochronę środowiska, w konsekwencji może to doprowadzić do zmniejszenia jej wielkości. Zmniejszenie to byłoby niezgodne z postulatami reformy systemu udzielania pomocy publicznej reformy, której skutkiem ma być zwiększenie udzielania wsparcia na cele horyzontalne, w tym na ochronę środowiska.

Literatura

- [1] Bohatyrewicz P., *Pomoc publiczna w gospodarce rynkowej*, „Prawo Europejskie” 2003, nr 3.
- [2] Czaja S., *Pomoc publiczna w realizacji przedsięwzięć proekologicznych w Polsce na początku XXI wieku*, [w:] *Finansowanie ochrony środowiska w Polsce w kontekście standardów Unii Europejskiej, 10 lat Wojewódzkich Funduszy Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej*, red. T. Borys, Wrocław 2003.
- [3] Fiedor. B., Czaja S., Graczyk A., Jakubczyk Z., *Podstawy ekonomii środowiska i zasobów naturalnych*, C.H. Beck, Warszawa 2002.
- [4] Górka K., Poskrobko B., Radecki W., *Ochrona środowiska: problemy społeczne, ekonomiczne i prawne*, PWE, Warszawa 1998.
- [5] *Informacja o pomocy publicznej udzielonej przez NFOŚiGW w latach 2001, 2002 oraz 2003*, materiał niepublikowany, udostępniony przez UOKiK.
- [6] *Raport o pomocy publicznej w Polsce udzielonej przedsiębiorcom w 2001 roku*, UOKiK, Warszawa, październik 2002, dokument elektroniczny, tryb dostępu: <http://www.uokik.gov.pl/index.php?id=sprawozdaw&lang>.
- [7] *Raport o pomocy publicznej w Polsce udzielonej przedsiębiorcom w 2002 roku*, UOKiK, Warszawa, sierpień 2003, dokument elektroniczny, tryb dostępu: <http://www.uokik.gov.pl/index.php?id=sprawozdaw&lang>.
- [8] *Raport o pomocy publicznej w Polsce udzielonej przedsiębiorcom w 2003 roku*, UOKiK, Warszawa, listopad 2004, dokument elektroniczny, tryb dostępu: <http://www.uokik.gov.pl/index.php?id=sprawozdaw&lang>.
- [9] Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 11 sierpnia 2004 r. w sprawie sprawozdań o udzielonej pomocy publicznej oraz sprawozdań o zaległych należnościach przedsiębiorców z tytułu świadczeń na rzecz sektora finansów publicznych, DzU 2004 nr 196, poz. 2014.

- [10] *Sprawozdania z działalności Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej za rok 2001*, Warszawa, marzec 2002, dokument elektroniczny, tryb dostępu: www.mos.gov.pl/statystyka.
- [11] *Sprawozdania z działalności Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w 2003 roku*, Warszawa, 31 marca 2004, dokument elektroniczny, tryb dostępu: www.mos.gov.pl/statystyka.
- [12] Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska, DzU 2001 nr 62, poz. 627.
- [13] Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. w sprawie restrukturyzacji górnictwa węgla kamiennego w latach 2003-2006, DzU 2003 nr 210, poz. 2037.
- [14] Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa, DzU 1997 nr 137, poz. 926.
- [15] Ustawa z dnia 30 czerwca 2000 r. o warunkach dopuszczalności i nadzorowania pomocy publicznej dla przedsiębiorców, DzU 2000 nr 60, poz. 704.

NATIONAL FUND FOR ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT AS AN INSTITUTION GRANTING STATE AID

Summary

In Poland since 2000 has been in force the Act on Conditions for Approving and Supervising Public Support for Entrepreneurs. One of the area's, where state aid is admitted is environmental protection. And one of the main subjects, which can grant state aid in this area is the National Fund for Environmental Protection and Water Management. The aim of this article is to show the role of the National Fund in this area, and make analysis of granted state aid.

Mgr Bartosz Bartniczak jest pracownikiem Katedry Zarządzania Jakością i Środowiskiem Akademii Ekonomicznej we Wrocławiu – Wydział w Jeleniej Górze.